

Potilasturvallisuuden kehittäminen PSSHP:ssä

Jari Saarinen, hankejohtaja VeTe -hanke
TtM, LT, erikoislääkäri



Terveydenhuollon toimintaympäristöt

- Erikoistumisen myötä vastuu hoidosta hajaantuu
- Hoitoprosessien pirstaleisuus
- Rajapintaongelmat
- Henkilöstövoimavarat
- Sähköiset tietojärjestelmät



Viisi vaarallisinta sanaa

- TÄMÄ
- EI
- VOI
- TAPAHTUA
- MEILLÄ

- Vaaratapahtuma on mikä tahansa potilaan turvallisuuden vaarantava tapahtuma, joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa potilaalle haittaa
 - Yleisimmät
 - hoitoon liittyvät infektiot
 - väärä tai viivästynyt diagnoosi
 - lääkitysvirhe
 - kirurginen virhe
 - laitevirhe
 - inhimillinen virhe

- **POHDITTAVAKSI:**
- *Minkälaisista tietolähteistä omassa organisaatiossasi on mahdollista saada kehittämisinformaatiota vaaratapahtumista?*
- *Hyödynnetäänkö erilaisia tietolähteitä riittävästi?*
- *Millaisia eroja eri lähteistä saatavassa vaaratapahtumatiedossa on?*
- *Millaista tietoa eri kanavien kautta saadaan?*
- *Millaisia haasteita liittyy toisten organisaatioiden tapahtumista oppimiseen?*



Mitä terveydenhuollon laadulla tarkoitetaan?

Laadukas terveydenhuolto käyttää resurssit parhaalla mahdollisella tavalla

- ***Turvallisesti***
- Tuhlaamatta
- Korkeatasoisesti
- Eniten hoitoa tai preventiivisiä toimenpiteitä tarvitsevien terveystarpeisiin

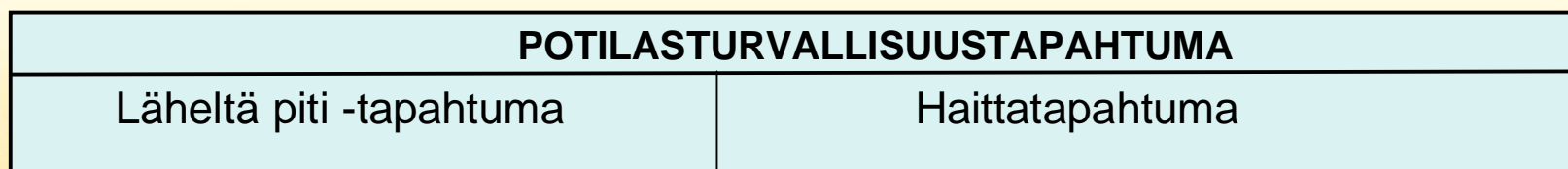
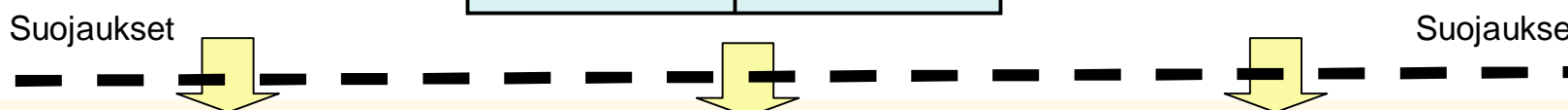
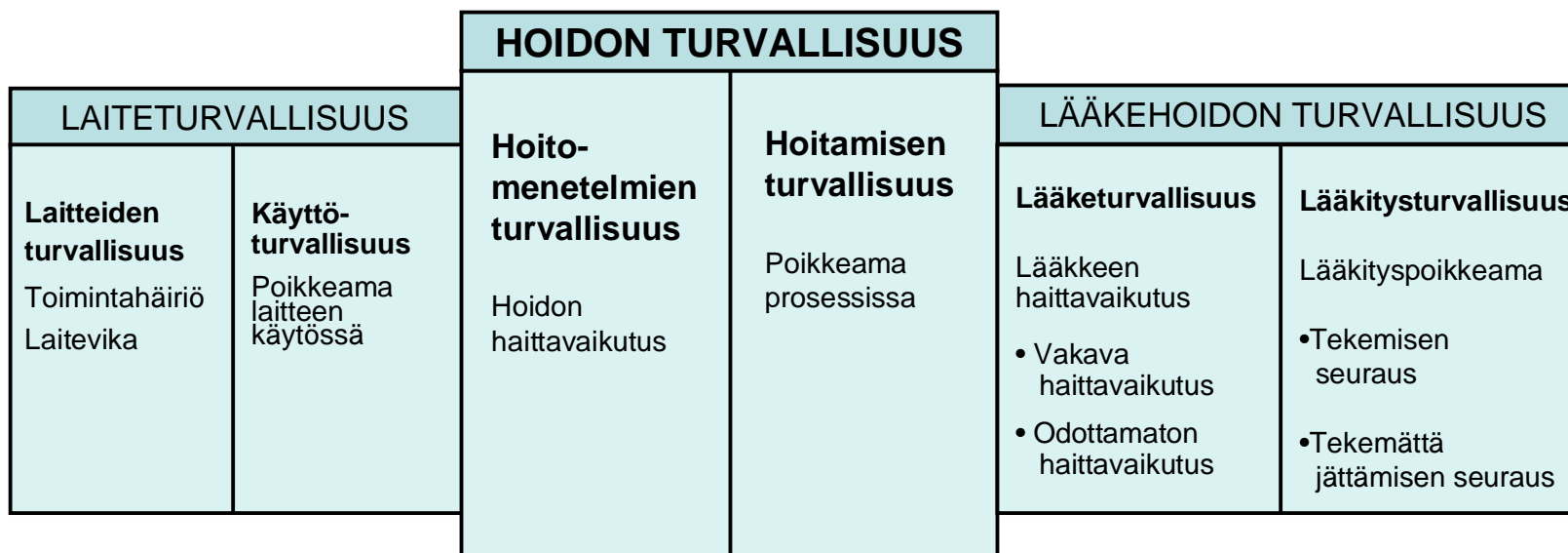
John Øvretveit. Health service quality. Blackwell Scientific Press, Oxford, 1992

Potilasturvallisuussuunnitelmaa määrittäviä tai opastavia asiakirjoja

- Valtakunnallinen potilasturvallisuus strategia
- Terveydenhuoltolaki, voimaan 5/2011
- Asetus potilasturvallisuussuunnitelman sisällöstä
- THLn Potilasturvallisuutta taidolla ohjelma.



POTILASTURVALLISUUS



Ei haittaa potilaalle

Haitta potilaalle

Potilasvahinko

Lääkevahinko

Suomalainen potilasturvallisuusstrategia

- STM asetti Potilasturvallisuuden edistämisen ohjausryhmän vuosille 2006-2009
- huomiona: osana tulevassa terveydenhuoltolaissa
- 2009 julkaistu (STM) Suomalaisen potilasturvallisuusstrategia vuosille 2009-2013
 - Edistämme potilasturvallisuutta yhdessä
 - THL vastaa strategian päivittämisestä ja STM vahvistaa päivitykset
 - osa sosiaali- ja terveydenhuollon laadun ja riskien hallintaa
 - yhtenäinen potilasturvallisuuden kulttuuri
 - palvelee organisaatioita, niiden potilaita, asiakkaita ja heidän omaisiaan turvallisen ja vaikuttavan hoidon toteuttamisessa
 - julkinen ja yksityispuoli
- **MISSIO:** Edistämme potilasturvallisuutta yhdessä
- **VISIO :** Potilasturvallisuus on ankkuroitu toiminnan rakenteisiin ja toimintatapoihin
 - hoito on vaikuttavaa ja turvallista.

Potilasturvallisuuden edistämisen strategiset lähtökohdat (STM)

1. Potilasturvallisuus oleelliseksi osaksi **terveydenhuollon toimintakulttuuria**
2. Vahvistetaan **potilaan asemaa** ottamalla potilaita mukaan
3. Potilasturvallisuuden parantaminen osa terveydenhuollon **johtamista**
4. Parannetaan koulutuksella ja tietoa jakamalla terveydenhuollon toimijoiden kykyä **ehkäistä** haittatapahtumia ja **käsitellä** pt-asioita potilastyössä
5. Ennakoidaan pt-riskejä niiden välttämiseksi
6. Luodaan haittatapahtumien **seuranta- ja raportointimenettely** ja arvioidaan siihen liittyvät säädöstarpeet
7. Luodaan järjestelmät haittatapahtumien ja läheltä piti –**tilanteiden käsittelemiseksi**
8. Kehitetään **prosesseja ja rakenteita** potilasturvallisuutta edistävällä tavalla

Potilasturvallisuus KYSssä

- Potilasturvallisuussuunnitelman rakentaminen
- Potilasturvallisuutta tukevat rakenteet ja organisaatio
- KYS kouluttaa henkilöstöään jatkuvasti potilasturvallisuudessa
- Mittaus ja seurantajärjestelmien kehittäminen
- Osa laatujärjestelmää
- Potilasturvallisuuskulttuuritutkimukset
- Innovaatioiden ja hyvien käytänteiden hyödyntäminen
- Potilasta pyritään osallistumaan

KYS:n potilasturvallisuus-suunnitelman työryhmä

Haatainen Kaisa, KYS

Harjulampi Tiia, KYS, siht.

Purhonen Sinikka, KYS

Saano Susanna, KYS

Saarinen Jari, KYS, pj

Taam-Ukkonen Minna, KYS

Tervo-Heikkinen Tarja, KYS

Turunen Hannele, Itä-Suomen
yliopisto

Uusaro Ari, KYS

- työryhmä on kokoontunut seitsemän kertaa kesäkuun 2010 lopusta alkaen, kokouksista muistiot
- Kartoitettu ERVA alueen sairaanhoitopiirien potilasturvallisuussuunnitelmien vaiheet
- Työryhmän toimesta syksyllä tehty Webropol kartoitus osastonhoitajajakeluna KYS:ssä potilasturvallisuuteen mielletävistä seurantajärjestelmistä ja niiden aktiivisesta käytöstä
 - Pääindikaattoreiksi kyselystä nousseet
 - Haipro
 - Auditoinnit
 - Koulutusseuranta ja potilas palaute
 - työryhmä ehdottaa lisäksi HILMON, SAI-inf.rek. ja tarkistuslistojen kehittämistä potilasturvallisuuden seurantaan
- pohtinut pot.turv. mittareita sydänkeskuksen prosessissa
- kartoitettu potilasturvallisuuskulttuurin osa-alueet kaavioksi lähtökohtana laiteturvallisuus, hoidonturvallisuus ja lääketurvallisuus

KASTE

Potilasturvallisuussuunnitelman runkoehdotelma neuvostolle

- Yleistä, tausta ja tavoitteet
- Potilasturvallisuuskulttuuri organisaatiossamme
 - turvallisuuskulttuuria tukevat arvot
 - henkilöstöjohtaminen
 - yksilöiden ja yhteisön tapa toimia
 - potilaan/omaisen-läheisen osallisuus
 - luottamuksellisuus ja avoimuus
 - moniammatillisuus
 - potilasturvallisuuskulttuuria tukevat rakenteet
- Potilasturvallisuusjärjestelmän vastuut, johtaminen, toimielimet ja resursointi
 - organisaation johdon vastuu
 - jokainen hoitoon osallistuva vastaa potilasturvallisuudesta omalta osaltaan
 - potilasturvallisuuteen liittyvät toimielimet
 - potilasturvallisuusneuvosto
 - potilasturvallisuuskoordinaattori
 - potilasturvallisuuden vastuuhenkilöt yksikötasolla
 - potilasturvallisuus toiminta- ja taloussuunnitelmissa.
- Potilasturvallisuutta hallitaan raportoimalla, ennakoimalla ja oppimalla
 - tukee laatuhallintajärjestelmää
 - potilasturvallisuuden seuranta, tiedon hankinta ja analysointi, sekä hyödyntäminen
 - vaaratapahtuman välitön tarkastelu
 - vaaratapahtumajoukon tarkastelu
 - valikoitujen vaaratapahtumien perusteellinen tarkastelu
 - ennakoiva toiminnan riskien tarkastelu
 - raportointijärjestelmä kattaa haittatapahtumien raportoinnin ja koodaamisen hoitoilmoitusjärjestelmään
 - valtakunnalliset linjat, myös indikaattori
 - hoidon vaikuttavuus
 - selkeät menettelytavat ja hyvien käytänteiden hyödyntäminen
 - tiedottaminen
 - tiedotussivut
 - potilasturvallisuus arjen työssä
 - palautteen anto henkilöstölle
 - tuetaan henkilökunnan aktiivista osallistumista laadun ja potilasturvallisuuden kehittämiseen
 - henkilökunnan osaamisen vahvistaminen ja arviointi
 - perehdytys

- Osallistuva potilas/omainen-läheinen
 - yhteisymmärrys, potilaan voimaannuttaminen ja avoimuus
 - potilaan kannalta toimivat menettelytavat
 - potilaan/läheisen mahdollisuus ilmoittaa esim potilas/omais-HaiPro
 - palaute potilaalle
 - jälkihoito
 - potilas mukana potilasturvallisuusneuvostossa
- Potilasturvallisuuden koulutus ja tutkiminen yliopistosairaalassa
 - oppilaitokset ja yhteistyö
 - tutkimushankkeet
 - valtakunnalliset indikaattorit
- Yhteistyö
 - shp alueella
 - HaiPro yhteistyön kehittäminen
 - SOTE yhteistyö
 - ERVA-alue
 - valtakunnallinen
 - potilasturvallisuusyhdistys

PT-neuvoston kokoonpano :

- johtajaylilääkäri (pj)
- hallintoylihoitaja (vpj)
- SAJO
- KYSTERIn edustaja (avohoitopuolen edustus)
- tietyt keskeisimmät vakioyksiköt, joista edustajat voivat olla myös muuta henkilökuntaa kuin johtajia
- potilasedustus (kokemuskouluttajia)
- tutkijaedustus
- potilasturvallisuuskoordinaattori
- turvallisuuspäällikkö
- tutkimus/koulutusedustus (yliopistoedustus)
- kliinisen hoitotyön opettaja
- yhteyshenkilö ATK asiantuntija



▪ Potilasturvallisuusneuvosto tehtäväkuva

- Potilasturvallisuusneuvosto edistää potilasturvallisuuskulttuuria
- Seuraa ja kehittää potilasturvallisuuskulttuurin toimintaa ja vastuita
- Edesauttaa teknisten edellytysten luomista potilasturvallisuuskulttuurille
- Raportoi ohjausryhmälle, joka seuraa toimintaa (johdon tuki)
- Ohjeistaa, antaa suosituksia
- Sisältää potilaan näkökulman
- Seuraa HaiPron toteutusta ja luo edellytykset sen kehittämiseksi
- Kantaaottava taho, velvoittaa ja tiedottaa

▪ Potilasturvallisuuskoordinaattori

- dokumentointi ja ohjeistuksen ylläpito
- potilasturvallisuusneuvoston toiminnan koordinointi
- Haipro pääkoordinoija
- potilasturvallisuusraportin koostaminen organisaation johdolle
- vaaratapahtumien seuranta ja yhdistäminen muuhun seurantatietoon
- koulutukset ja potilasturvallisuuskulttuurin edistäminen organisaatiossa

▪ Alueellinen kehittämisryhmä

- alueellinen Haipro
- potilas + työtaturma Haipro
- alueellinen potilasturvallisuuskulttuuri

